

รอยยิ้มริมถ้ำ

www.facebook/กฤดี พรชัย แสนยะมูล : เรื่อง / ทีวีบุ๊คส่วนตัว thanya sangkhaphanthanon : กาว

ไพฑูรย์ ธิญา : เรื่องสั้นที่ดี มันต้องยาวกว่าถ้อยคำของมัน การเมืองที่ดี ผู้นำต้องยอม สูญเสียอำนาจของตนได้ (1)

● รบกวอนอาจารย์ช่วยโยยบินสู่วัยเยาว์ เล่าเรื่อง
ชีวิตวัยเด็ก วัยฝัน ก่อน 'ก่อกองทราย' เป็นนักเขียน
ซีไรต์ 'ไพฑูรย์ ธิญา' ให้ฟังหน่อยครับ

: ชีวิตตอนวัยเด็กผมก็ไม่ค่อยมีอะไร ประสา
เด็กบ้านนอก ก็ใช้เวลาให้หมดไปกับการเที่ยวเล่น
ยิงนกตกปลา แต่ดีหน่อยตรงที่ชอบอ่านหนังสือ
ชอบเข้าไปขโมยอ่านหนังสือในโรงเรียนตอนวัน
เสาร์-อาทิตย์ เพราะรู้ว่าถ้าแอบเปิดหน้าต่างบาน
ไหนได้ พอเข้าไปได้ก็จะหลบอยู่ในโรงเรียนเกือบ
ทั้งวัน หาหนังสืออ่าน การอ่านทำให้ผมมีภาษาดีกว่า
เพื่อนคนอื่น ๆ มันเป็นตัวหนุน ต่อมาเมื่อผมโตขึ้น
จากโลกของการอ่าน มันทำให้ผมเกิดความฝันอยาก
ที่จะเขียนหนังสือบ้าง ชอบแต่งเรื่อง บางทีสมมติ
ว่าตัวเองเป็นนั่นเป็นนี่ คือผมจะจินตนาการอยู่ตลอดเวลา
อยู่เรื่อยๆ คนเดียว โตขึ้นก็ดีกว่าเพื่อน ๆ ใน
หมู่บ้าน ที่ได้เรียนหนังสือ แต่ชีวิตก็ลำบาก พ่อ-แม่
มีลูกหลายคน ตอนเรียนผมก็อาศัยวัดอยู่ เป็นเด็กวัด
ความลำบากในวัยเยาว์มันทำให้เราอดทน แข็งแกร่ง
และเป็นแรงขับเคลื่อนทำให้เกิดความฝัน ความมุ่งมั่น
ตอนเรียนหนังสือในชั้นสูงขึ้น ผมได้สัมผัสกับโลกของ
วรรณกรรม เรียนรู้เรื่องราวของสังคมมากขึ้น เลย
ทำให้ผมหันมาเริ่มเขียนหนังสือ และกลายเป็น
นักเขียนจนวันนี้ครับ

● แรบบันดาลใจที่ทำให้อาจารย์เป็นนักเขียน

: ตอบไปบ้างแล้ว ถ้าจะเอาแบบเป็นเรื่องเป็น
ราวผมว่ามีแรงผลักดันมาจากสองทาง คือ หนึ่ง-
ความฝัน ความชอบส่วนตัว ที่มีอิทธิพลมาจากการ
อ่านมาระดับหนึ่ง สำหรับผมอาชีพนักประพันธ์ดูเป็น
เรื่องที่ถูกชะตาเป็นพิเศษ ทั้งที่ใครก็ว่าไร้แห่ง แต่ผม
ก็อยากเขียนหนังสือ อย่างที่สองน่าจะมาจากแรง

ผลักดันของการศึกษากับบริบททางสังคมและการเมือง
ในเวลานั้น ที่เราอยู่ในวัยหนุ่มเห็นความไม่เป็นธรรม
การต่อสู้ของคนหนุ่มสาวในช่วง 14 ตุลา 16 ถึง 6
ตุลา 19 มันปลุกเร้าเรามาก อีกอย่างแถวบ้านเกิดของ
ผมที่พัทลุงก็คุกรุ่นไปด้วยปัญหาผู้ก่อการร้าย มีการ
ปราบคนอย่างเหมารวม จนเกิดกรณีตีปลงเขา
เผาจนถึง (ดังแดง) มันอยู่ห่างจากบ้านผมไม่ถึง
สิบกิโล เราเห็นความไม่เป็นธรรม การปราบปราม
ประชาชนโดยยึดข้อหาคอมมิวนิสต์ รวมไปถึงการ
ต่อสู้ของ พคท.ที่เราเห็นอยู่ตลอด แม้จะไม่เข้าป่า
แต่ก็เป็นเหมือนแนวร่วม ตอน พคท.พัทลุงมายึด
สถานีรถไฟที่บ้าน ยังตื่นตื่นและออกไปเชียร์เลย
ทุกคนรู้กันหมด เป็นแนวร่วมหมด พอคิดจะเขียน
หนังสือ มันก็เลยติดแนวเพื่อชีวิตมา เพราะตอนนั้น
มันอยู่ในบ้านหลอมแบบนี้เลยก็ว่าได้

● ผลงานที่ผ่านมา และล่าสุด จากวันนั้นถึงวันนี้
รสนิยมในการเสพและสร้างวรรณกรรม แตกต่าง
กันอย่างไรครับ

: จริงๆ แล้วผมเขียนน้อยลง แต่ก็ไม่ได้ทิ้ง
งานเขียน วรรณกรรม ผมศึกษาติดตามอยู่ตลอด
เวลา สิ่งที่เป็นปัญหากับตัวเอง ก็คือ เรามีแนวคิดที่ว่า
ถ้าเขียนงานเล่มใหม่ ก็ต้องพัฒนาขึ้นและดีกว่า
เล่มก่อน ก็เลยทำให้เกร็ง และพยายามแสวงหา
แนวทางใหม่ๆ แต่ก็ยังหาไม่ค่อยเจอ ยังไม่ชำนาญ
ไม่เหมือนแนวที่เคยเขียนมา เคยถามตัวเองว่า ทำไม
เราไม่กลับไปเขียนแบบเดิม การเล่าเรื่องตามแนวที่
เรถนัด แต่คำตอบก็คือ ทำงานเขียนแนวนี้ต้องไม่
ย่ออยู่กับที่ ผมคิดว่านักเขียนร่วมสมัยหลายคนคงคิด
เหมือนกัน ถ้าถามว่ารสนิยมในวรรณกรรมเปลี่ยนไป
ไหม ก็บอกได้เลยว่า มันเปลี่ยน แต่ไม่มาก อย่างไร
ก็ยึดยึดแนวเดิมๆ คือเขียนเรื่องเกี่ยวกับสังคม ผู้คน

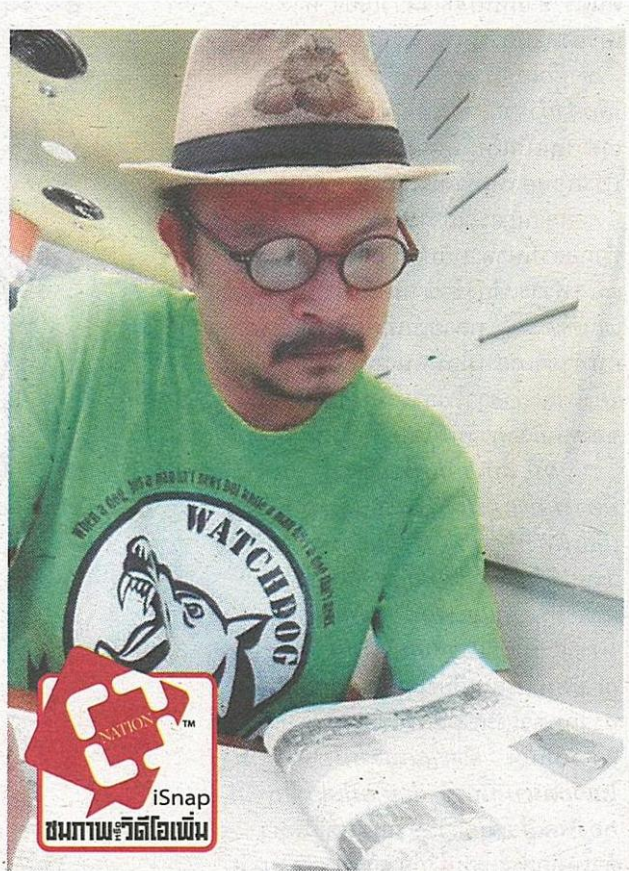
และสิ่งที่มันเปลี่ยนไป จะให้ไปเขียนเรื่องรักโรแมนติค คงทำไม่ได้ หรือให้มาเขียนแนวกุดจี๋ อารมณ์ดี ก็คงไม่ถนัด แต่อย่างไรก็ตาม พอวัยมากขึ้น ประสบการณ์มากขึ้น รายละเอียดบางอย่างมันก็เปลี่ยนไป เมื่อก่อนเห็นอะไรก็เขียนเรื่องได้หมด ทุกวันนี้คิดแล้วคิดอีกจนเขียนไม่ได้ เพราะรู้สึกว่าการเขียนแบบนี้เคยเขียนมาแล้ว หรือบางทีก็ไม่เห็นว่าจำเป็นจะต้องเขียน พุดตาง่าย ว่าในวัยหนุ่ม คิดไว เขียนไว แต่พอแก่เข้า คิดมาก และเขียนช้า ผมเห็นหลายคนก็เหมือนๆ กัน หรือว่านี่คือข้ออ้างก็ไม่ได้ แต่สิ่งที่ผมทำมาตลอดอย่างหนึ่งก็คือ ศึกษาทฤษฎีทางวรรณกรรม เพราะต้องเอามาสอนด้วย ผมรู้จักแนวคิดแบบหลังสมัยใหม่ หลังโครงสร้างนิยมตีพอสมควร แล้วก็เอามาดูงานเขียนของนักเขียนในบ้านเรา ก็น่าสนใจดี

● ชีวิตครอบครัว และการงานปัจจุบัน

: ก็ถือว่าโอเค มีลูกสองคน โตแล้ว ทำงานแล้ว คนหนึ่ง อีกคนยังเรียนต่ออีกหน่อย ผมก็ยังเหลือเวลาไม่มากก็จะได้พักผ่อนแล้ว ตั้งใจว่าจะเขียนนวนิยายที่คิด และเขียนคาไว้สอง-สามเรื่อง ตอนนี้ก็ทำส่วนเล็กๆ ไว้สำหรับเป็นที่ผ่อนคลาย ทำไปทำมา มันซักจะเครียดขึ้นมาแล้ว เครียดที่ดันไม่มันไม่ค่อยโต ไม่มีเวลาไปดูแล ผมทำเองคนเดียว ชอบ และเป็นอะไรที่หาเรื่องใส่ตัว ชาวบ้านข้างๆ นิินทาว่าเป็นอาจารย์ เป็นดอกเตอร์ก็แล้ว แต่ไหนๆดันมาพูดนิินทาส่วน ผมก็คิดเหมือนกันว่า นั่นนะสิ แต่ก็มีความคิดว่า มันคือการกลับไปสู่อารมณ์บางอย่างหนึ่ง ตอนเด็กๆ ความที่เป็นลูกชานา เราารู้สึกว่าไม่ชอบ อยากหนีมัน ต้องเรียนหนังสือ แต่พอแก่ตัวเข้าก็อยากกลับไปหาวิถีแบบนั้นอีก มันเหมือนจิตวิญญาณอะไรสักอย่างที่เพรียกหาเราอยู่ลึกๆ เหมือนเรื่องไอ้เขี้ยวขาวของ แจ็ก ลอนดอน ที่บอกว่า มันจะต้องกลับไปสู่อุปา เพราะมีเสียงเพรียกจากพงพี อะไรประมาณนั้น ตอนนั้นก็สอนหนังสือและช่วยงานในคณะฯ เป็นหลัก ส่วนตำแหน่งหน้าที่อะไรตามระบอบราชการนั้น ไม่ได้สนใจอะไรอีก

● เล่าเรื่อง วรรณกรรมสัญจร ให้พี่น้องน้อยครับ

: จะว่าไปแล้วมันก็ยาว เพราะจัดมา 22 ปีเข้าไปแล้ว มันเริ่มต้นจากการอยากพาลูกศิษย์ไปเรียนรู้นอกห้องเรียน ก็เลยเชิญนักเขียนมาคนสองคน มาเล่า มาพูด มาให้เด็กๆ ได้เห็นหน้ารู้จัก ต่อมาก็ทำติดต่อกันมา เราเองก็เริ่มชอบ เด็กก็เริ่มสนุก พัฒนาขึ้นจากวันเดียวคืนเดียว มาเป็นจัดสามวัน-สองคืน ตระเวนสัญจรไปตามอุทยานแห่งชาติต่างๆ รวมทั้งเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าในภาคอีสาน ไปจนเกือบหมดเขาทุกลูกแล้วละ นักเขียนก็เชิญมาเกือบหมดประเทศแล้วเหมือนกัน ทว่าไปทำมากก็กลายเป็นประเพณีไปแล้ว พอถึงปีเด็กก็จะมาถามว่าปีนี้จะไป

ไหนกันดี หลังๆ มาผมแทบไม่ได้เริ่มต้น พวกเขาดำเนินการกันเองเลย พวกชมรมวรรณศิลป์ แล้วก็สืบทอด ส่งต่อ (แกมบังคับ) ไปให้รุ่นน้อง ผมเริ่มทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและพี่เลี้ยง ที่ทำมากหน่อยก็คือติดต่อวิทยากร นักเขียน บางทีก็ให้เด็กลองทำบ้าง ส่วนการจัดการ หาสถานที่อะไรต่างๆ เด็กเป็นคนทำเองหมด

ถ้าถามว่าวรรณกรรมสัญจร ที่ผมทำที่ มมส. (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม) เป็นอย่างไร ก็บอกได้ว่า (1) มันเป็นค่ายวรรณกรรมที่จัดมาก่อนใคร และต่อเนื่องยาวนานที่สุด เพิ่งฉลองสองทศวรรษไปเมื่อสองปีที่แล้ว มันไม่ได้เป็นค่ายที่ดีที่สุดหรอก แต่เป็นค่ายที่เราสนุก และต้องทำกันทุกปี แม้ว่าเบื้องหลังการเตรียมการจะสาหัสสาครกรจ์อยู่ แต่นั่นคือบทเรียนอีกบทที่เราให้เด็กได้เรียนรู้ (2) มันเป็นค่ายที่สร้างความทรงจำที่ดี แรงบันดาลใจ และประสบการณ์วรรณกรรมแก่เด็กๆ ได้เห็นนักเขียนจริงๆ ได้ฟังประสบการณ์งานเขียน ได้ลองเขียนงาน คนที่ไม่ชอบอ่านวรรณกรรมก็หันไปอ่านบ้าง บางคนก็ไปหัดเขียนจนกลายเป็นนักเขียน และเป็น 'คนวรรณกรรม' ไปแล้วหลายคน ก็ไม่เลวไปเสียทีเดียว ■

(อ่านต่อฉบับหน้า)